

## Posudek na diplomovou práci Dany Ježové „Explorační strategie sýkor (Paridae) a jejich reakce na neznámou potravu“

V první části diplomové práce analyzuje Dana Ježová explorační chování sýkor modřinek a hledá souvislosti personality jedinců s jejich reakcemi na neznámou a aposematickou kořist. V druhé kapitole pak testuje explorační chování a schopnost učení u sýkory parukářky. Obě části jsou zpracovány jako nezávislé celky, což ovšem podle mého názoru nebylo potřeba. Navíc, práce působí poněkud roztržité a z textu nečistší jistota, s jakou by mělo být přistupováno k výběru modelových druhů a řešených hypotéz. Např. již samotný Úvod (rozuměj úvod úvodu) vlastně není úvodem, ale jakýmsi fragmentem abstraktu. Obě literární rešerše sice shrnují podstatné závěry, ke kterým se na poli etologie osobnosti u ptáků dosud došlo, ale podle mého názoru chybí jasný tah na branku, tedy směřování k vytčeným cílům (ostatně, stojí zcela samostatně v oddělené kapitole). A sem směřuje i moje první otázka. Má autorka jasno v tom, proč byla v podstatě stejná práce, dříve provedená na sýkoře koňadře, opakovaná na sýkoře modřince, resp. parukářce? Samotná replikace stejných postupů a testování obdobných hypotéz na dalších a dalších druzích se nezdá být pro vědeckou práci dostatečným důvodem (až dojdou sýkory, uděláme to na jiných ptácích a až dojdou i ti, vrhne se na savce atd.). Jaké důvody tedy autorku vedly k mezidruhovému srovnání?

Kapitolky věnované biologii vybraných (asi lépe studovaných, modelových) druhů považuji za užitečné, ne však příliš v předkládané, spíše povrchní formě. Přece jen bych se rád dočetl více podrobností o potravě jednotlivých druhů sýkor, zastoupení aposematických a nechutných skupin bezobratlých v potravě, vrozenosti či úloze učení při rozpoznávání aposematických druhů potravy apod.

Z výsledkové části práce (tedy obou samostatných kapitol) je mi patrné, jaký obrovský objem práce Dana udělala. Kdo si zkusil ručně odchovat jakékoliv mládě (včetně lidského), musí jen uznale pokyvovat hlavou. Autorka provedla ohromné množství pokusů, notná dávka píle byla nutná i při jejich zpracování a převedení do prezentovatelné formy. Pro čtenáře je však poněkud složité se vyznat v nepřehledném množství vysvětlovaných i vysvětlujících proměnných. Ne snad proto, že by výsledky byly prezentovány málo srozumitelnou formou, ale že ho to prostě po čase unaví a už se spíše těší na diskusi. V té bývají výsledky „přežvýkány“ do stravitelnější formy a vypíchnuté bývá to podstatné. To se Daně podařilo a z tohoto oddílu práce je opravdu zřetelné, že autorka ví, co jí ve skutečnosti vyšlo. Bohužel, diskuse představuje do značné míry právě jen převyprávěné výsledky. Vlastní (nutno ovšem podotknout že vesměs správné) interpretace doprovází pouze porovnání s jednou, dvěma studiemi a autorka se až příliš často omezuje na mezidruhové srovnání dílčích výsledků (u koňadry tak, u modřinky onak). Vesměs schází konfrontace s obsáhlou literaturou věnující se tématu a chybí i obecnější zasazení vydozbytých závěrů do evolučně-ekologických souvislostí.

Z práce je ovšem dobře patrné, že autorka rozuměla tomu, co dělá, umí z výsledků vyvozovat rozumné závěry a dokáže srozumitelně interpretovat změť výsledků statistických testů. Předložená diplomová práce tak přes některé mé výhrady rozhodně splňuje předpoklady pro obhájení na PřF UK v Praze.

A na závěr ještě dva dotazy:

1. Do jaké míry je podle Tvého názoru rozdělení na slow-fast strategie jedinců (co třeba česky „klid-as-plašan“) ve skutečnosti kontinuem?
2. Co se ví o dědivosti personality u ptáků? Nemohou jedinci ze stejných hnízd vykazovat podobné rysy osobnosti?

Ondřej Sedláček